

32005H0865-AVRUPA PARLAMENTOSU'NUN VE KONSEY'İN FİLM MİRASINA VE İLGİLİ ENDÜSTRİYEL ETKİNLİKLERİN REKABET EDEBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN 16 KASIM 2005 TARİHLİ TAVSİYE KARARI (2005/865/CE)

(32005H0865 Recommendation of the European Parliament and of the Council of 16 November 2005 on film heritage and the competitiveness of related industrial activities (2005/865/CE))

AVRUPA PARLAMENTOSU VE AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ,

Avrupa Topluluğu'nu kuran Anlaşma'yı ve özellikle de 157 numaralı Madde'yi göz önünde tutarak,

Komisyon'dan gelen tasarıyı [1] göz önünde tutarak,

Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi'nin Görüşü'nü [2] göz önünde tutarak,

Bölgeler Komitesi'ne danıştıktan sonra,

Anlaşma'nın 251 numaralı Maddesi'nde şart koşulan yöntem doğrultusunda hareket ederek [3],

(1) Anlaşma'nın 151(4) sayılı Maddesi'ne göre, Topluluk Anlaşma'nın diğer hükümleri altındaki eylemlerinde kültürel unsurları göz önünde bulundurmalı ve özellikle de barındırdığı kültürlerin çeşitliliğine saygılı ve destekleyici bir yaklaşım göstermelidir.

(2) Hassas bir ortamda yer bulan sinemacılık, bu özelliğiyle ancak kamu makamlarının olumlu etkinliklerde bulunmasıyla korunabilir. Sinema eserleri kültürel mirasımızın önemli bir parçasıdır ve dolayısıyla eksiksiz bir şekilde korunmalıdır.

(3) Kültürel değerlerine ek olarak, sinema eserleri aynı zamanda Avrupa toplumu için tarihsel bir bilgi kaynağıdır. Bu eserler, Avrupa'nın kültürel kimlikler ve halk çeşitliliği alanındaki zenginliğinin tarihine tanıklık eder. Sinema ile ilgili görüntüler, geçmiş hakkında bilgi edinme ve medeniyetimiz üzerinde kentsel bir yansıma elde etme süreçlerinde hayati önem taşımaktadır.

(4) Bu Tavsiye Kararı, sinema eserlerinin korunması ve restore edilmesi alanındaki yenilik, araştırma ve teknolojik gelişim politikalarını destekleyerek, Avrupa film mirasının endüstriyel ve kültürel potansiyelinin daha etkin bir şekilde kullanılmasını desteklemeyi amaçlar. Aşağıda tavsiye edilen eylemler, Topluluğun film endüstrisinin rekabet yeteneğini korumak ve geliştirmek için gerekli olan koşulların yerine getirilmesini amaçlar.

(5) Film mirası film endüstrisinin önemli bir parçasıdır ve bu endüstrinin korunması, onarımı ve kullanımı desteklenirse, bu endüstrinin rekabet yeteneğinin geliştirilmesine katkı sağlanabilir.

(6) Avrupa film endüstrisinin gelişimi, kültür erişimi, ekonomik gelişim ve iş fırsatları alanlarındaki ciddi potansiyeli açısından Avrupa için hayati önem taşır. Bu, sadece filmlerin üretimi ve gösterimi için değil, aynı zamanda sinema eserlerinin toplanması, listelenmesi, korunması ve onarımı süreçleri için de geçerlidir. Bu endüstriyel etkinliklerin rekabet yeteneğinin gerektirdiği koşullar, özellikle de dijital ortama aktarma gibi teknolojik gelişmelerin kullanılmasına ilişkin koşullar geliştirilmelidir.

(7) Bu potansiyelin tam verimle kullanılması, Topluluk'ta başarılı ve yenilikçi bir film endüstrisinin var olmasına bağlıdır. Bu süreç, her adımda telif hakkını ve ilintili hakları göz önünde bulundurmaya kaydıyla, film mirasının korunması, restorasyonu ve kullanımı süreçlerinin geliştirilmesi; film mirasında toplama, listeleme, muhafaza etme ve onarım yoluyla endüstrinin gelişimi ve tam rekabet yeteneği kazanması önündeki engellerin kaldırılması; ve endüstrinin eğitimsel, kültürel süreçler ile araştırma ve ticari olmayan benzeri kullanımlara açılmasıyla kolaylaştırılabilir.

(8) Film endüstrisinin genel rekabet yeteneği, belirlenen makamlar arasında işbirliğini destekleyen bir ortamın geliştirilmesiyle arttırılacaktır. Bu kapsamda, Avrupa arşivleri, ulusal veya bölgesel arşivler, film kurumları veya benzeri kurumlar film mirasının muhafaza edilmesi ve korunmasına ilişkin konular üzerinde işbirliği yapabilir.

(9) Avrupa sinema mirasının korunması ve geliştirilmesine ilişkin 26 Haziran 2000 tarihli Konsey İlke Kararı [4] Üye Devletleri sinema mirasının onarımı ve korunması konusunda işbirliğinde bulunmaya davet etmiştir. Bu çerçevede belirlenen amaçlar, dijital teknolojilerden yardım alarak, alandaki iyi uygulamaların değiş tokuşunu sağlamak, Avrupa arşiv verileri için bir ağ oluşturmak ve bu toplamaların eğitimsel amaçlar için kullanımı olasılığını değerlendirmektir.

(10) Avrupa Görsel-İşitsel Mirasın Korunması Sözleşmesine göre, sözleşme Tarafları görsel-ışitsel miraslarının bir parçası olan ve yapımı veya ortak yapımı ilgili Tarafın ülkesi içerisinde gerçekleşen hareketli görüntü materyallerini emanet etme zorunluluğunu yasalar yoluyla veya diğer uygun yöntemlerle yürürlüğe koyacaktır.

(11) Sinema ile ilgili ve diğer görsel-ışitsel eserlerle ilgili belirli yasal hususlara ilişkin 26 Eylül 2001 tarihli Komisyon Bildirisi [5] görsel-ışitsel eserlerin ulusal ya da bölgesel düzeydeki yasal olarak emanet

edilmesini, Avrupa'nın görsel-ışitsel mirasının korunmasının ve muhafaza edilmesinin olası bir yolu olarak incelemiş ve sinema eserlerinin Üye Ülkeler tarafından emanet edilmesine ilişkin bir envanter uygulaması başlatmıştır.

(12) 5 Kasım 2001 tarihli Konsey'de (Kültürel / Görsel-İşitsel Hususlar), Konsey Başkanı Komisyon Bildirisi'nin içeriğinin Konsey tarafından memnuniyetle kabul edildiğini belirtmiştir.

(13) Komisyon Bildirisi'ndeki 2 Temmuz 2002 tarihli İlke Kararı'nda [6], Avrupa Parlamentosu sinema ile ilgili mirasın korunmasının önemini vurgulamış ve Avrupa Görsel-İşitsel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nin yaklaşımını desteklemiştir. Bu sözleşme, yoğun teknolojik değişikliklerin yaşandığı zamanlar için oldukça önemli bir referanstır. Aşamalı bir şekilde gerçekleşecek olan dijital teknolojilere geçiş, Avrupa film endüstrisine daha yüksek bir rekabet yeteneği sağlayacak ve daha uzun vadede, görsel-ışitsel eserlerin listeleme, emanet, koruma ve onarım maliyetlerinin azalmasına katkıda bulunacaktır. Aynı zamanda, bu gelişme film mirasının korunması alanında yenilik fırsatları da yaratacaktır.

(14) Avrupa Birliği'ndeki sinema eserlerinin emanet edilmesine ilişkin 24 Kasım 2003 tarihli Konsey İlke Kararı [7] Üye Devletleri, görsel-ışitsel miraslarının bir parçası olan sinema eserlerinin ulusal arşivlere, film kuruluşlarına veya bu tür sistemlerin bulunmadığı hallerde, benzer kurumlara emanet edilmesi ve bu kurumlarda muhafaza edilmesi için etkili bir sistem uygulamaya davet etmiştir.

(15) Bütün Üye Ülkeler, görsel-ışitsel miraslarının bir parçası olan sinema eserlerinin toplanması ve korunması için geliştirilmiş sistemlere sahiptir. Bu sistemlerin beşte dördü, bütün filmlerin veya en azından kamu fonundan yararlanmış olan filmlerin emanet edilmesi için düzenlenmiş yasal bir yükümlülüğe ya da bir sözleşmeye dayandırılmıştır.

(16) "Hareketli görüntü materyali" ile, sesli veya sessiz olarak herhangi bir araçla, herhangi bir ortamda kaydedilmiş olan ve kaydedilen hareket izlenimlerini ileten bütün hareketli görüntü dizileri kast edilmektedir.

(17) "Sinema ile ilgili eser" ile, sinemalarda gösterilmek üzere tasarlanmış olan, herhangi bir uzunluktaki hareketli görüntü materyalleri, özellikle de sinema ile ilgili kurgu eserleri, çizgi filmler veya belgeseller kast edilmektedir.

(18) "Görsel-ışitsel mirasın bir parçası olan sinema eserleri" ile, ilgili niteliği taşıdığı Üye Devletler tarafından veya onların belirlediği makamlar tarafından nesnel, şeffaf ve ayrımcı olmayan ölçütlere dayanarak doğrulanmış olan, film yapımları kast edilmektedir; bu yapımlar diğer Üye Ülkeler veya üçüncü ülkelerle ortaklık içinde gerçekleştirilen yapımları da kapsamaktadır. Üye Devletle'in görsel-ışitsel miraslarının toplamı, Avrupa görsel-ışitsel mirasını oluşturmaktadır.

(19) Avrupa film mirasının gelecek nesillere aktarılması için, bu mirasın, telif hakkına ve ilgili diğer haklara her adımda uyum göstererek, sistemli olarak toplanması, listelenmesi, korunması ve onarılması gerekir.

(20) Avrupa film mirası, telif hakkına ve ilgili diğer haklara her adımda uyum göstererek, eğitimsel, kültürel süreçlere, araştırma veya ticari olmayan diğer benzeri kullanımlara açılmalıdır.

(21) Sinema eserlerinin mülkiyetinin, arşiv makamlarına aktarılması, ilgili telif haklarının veya ilintili hakların da aktarılacağı anlamına gelmez.

(22) Avrupa Parlamentosu'nun ve Konsey'in telif hakkının ve ilintili hakların belirli hususlarının bilgi toplumunda uyumlaştırılmasına ilişkin 22 Mayıs 2001 tarihli 2001/29/EC sayılı Direktifi'nin 5(2)(c) Maddesi [8] Üye Devletlerin kamuya açık kütüphanelerce veya doğrudan ya da dolaylı olarak ekonomik veya ticari yararlar ilintisi bulunmayan arşivlerce meydana getirilmiş belirli reproduksiyon tasarrufları açısından bir istisnaya ya da sınırlamaya gidebileceğini taahhüt etmiştir,

KOMİSYONUN AŞAĞIDAKİ NİYETLERİNİ KAYDEDER:

1. AB fonlarının yararlanıcılarına, en azından bir ulusal arşivde AB fonundan yararlanmış olan Avrupa filmlerinin bir kopyasını emanet etme zorunluluğu getirmek;
2. belirlenmiş makamlar arasında işbirliğini desteklemek;
3. filmlerin uzun vadede korunması ve onarımı alanındaki araştırma projelerine fon sağlamak;
4. veritabanlarında birlikte işlerliğin geliştirilmesi amacıyla, standartlaşma projelerine ortak finansman sağlayarak ve dilsel çeşitliliğe saygı göstermek kaydıyla, en iyi uygulamaların değiş-tokuşunu geliştirerek, film listeleme süreci için Avrupa standardizasyonunu desteklemek;
5. belirlenmiş makamlar ile hak sahipleri arasında, Avrupa düzeyinde tek biçim bir sözleşmenin görüşülmesini ve bu sözleşme ile belirlenen makamların emanet altındaki sinema eserlerini kamuya açmamasına yönelik koşulların belirlenmesini kolaylaştırmak;
6. bu Tavsiye Kararı'nda belirlenen önlemlerin ne derecede etkin bir şekilde kullanıldığını izlemek ve değerlendirmek, ek eylemlere gerek olup olmadığına karar vermek.

ÜYE DEVLETLER'İ, film mirasının korunması, onarımı ve kullanımı süreçlerinin koşullarını iyileştirmeye ve Avrupa film endüstrisinin gelişimi ve tam rekabet yeteneğine ulaşması önündeki engelleri kaldırmaya ve bu amaçlarla aşağıdaki eylemlerde bulunmaya DAVET EDER:

- 1.sinema eserlerinin korunması ve onarımı alanında, yenilik, araştırma ve teknolojik gelişim politikalarını destekleyerek, sistemli koruma ve onarım önlemleri yoluyla Avrupa film mirasının endüstriyel ve kültürel potansiyelinin etkin bir şekilde kullanılmasının desteklenmesi;
- 2.16 Kasım 2007 tarihine kadar, görsel-ışitsel miraslarının bir parçası olan sinema eserlerinin sistemli bir şekilde toplanmasını, listelenmesini, korunmasını, onarılmasını ve eğitimsel, kültürel süreçlere, araştırma veya ticari olmayan diğer benzeri kullanımlara açılmasını sağlamak için gereken yasal, idari veya diğer önlemlerin alınması ve telif hakkına ve ilintili haklara bu sürecin her adımında saygı gösterilmesi;
- 3.nokta 2 ile tanımlanan kamu yararına ilişkin görevleri bağımsız ve profesyonel bir yaklaşımla yürütebilecek uygun makamların belirlenmesi ve bu makamların mümkün olan en iyi finansal ve teknik kaynaklarla donatılmasının sağlanması;
- 4.belirlenen makamların, hak sahipleriyle anlaşma veya sözleşme yoluyla, emanet edilen sinema eserlerinin kamuya açılmasını sağlayacak koşulları belirlemeye teşvik edilmesi;
- 5.ulusal film akademilerinin veya benzer makamların öncelikle film mirasını geliştirecek bir bakış açısıyla değerlendirilmesi, kurulması ya da desteklenmesi;
- 6.sinema eserlerinin toplanması, listelenmesi, korunması ve onarımında dijital ve yeni teknolojilerin kullanılmasını desteklemek için uygun önlemlerin alınması;

Toplama

7.ilgili sinema eserlerinin en azından bir adet yüksek kaliteli kopyasının yasal zorunluluk olarak veya sözleşme altında emanet edilmesi yoluyla görsel-ışitsel miraslarının bir parçası olan sinematografik eserlerin sistematik bir şekilde toplanması. Emanete ilişkin koşulları belirlerken, Üye Devletler aşağıdaki şartları yerine getirmelidir:

- (a)bir geçiş dönemi çerçevesinde, Devletler ulusal veya bölgesel düzeyde kamu fonundan yararlanmış olan bu yapımları ya da ortak yapımları kapsama dâhil eder; bu geçiş döneminin sona ermesiyle, Devletler kamu fonundan yararlanmamış olanlar da dâhil olmak üzere bütün yapımları, uygulamada mümkün olduğu kadar, kapsama dahil etmelidir,
- (b)emanet edilmiş sinema eserleri, koruma ve reproduksiyon süreçlerini kolaylaştırmak için teknik kalite açısından iyi durumda olacak, ilintili tanımlayıcı verileri standart şekliyle taşıyacak,
- (c)emanet işlemi, filmin kamuya açılmasını takip eden iki yıl içerisinde gerçekleştirecek;

Listeleme ve veritabanlarının oluşturulması

- 8.emanet edilmiş sinema eserlerinin listelenmesini ve dizinlenmesini desteklemek için (daha sonra birleştirilerek, bir film yapımı arşivleme kanunu haline getirilebilecek olan) uygun önlemlerin alınması ve Avrupa standartları ile uluslararası standartlardan yararlanarak, filmlere ilişkin bilgileri içeren veritabanlarının oluşturulmasının desteklenmesi;
- 9.Avrupa standardizasyonunun ve filmcilik veritabanlarında birlikte işlerliğin ve kamu erişiminin, örneğin İnternet yoluyla ama özellikle de belirlenmiş makamların aktif katılımı ile desteklenmesi;
- 10.Özellikle Avrupa Konseyi olmak üzere ilgili örgütlerin katılımıyla (Eurimages ve Avrupa Görsel İşitsel Gözlemevi), Avrupa görsel-ışitsel mirasını çevreleyen bir veritabanı ağı kurma olasılığının değerlendirilmesi;
- 11.arşiv makamlarının, stokları AB düzeyinde koleksiyonlarla düzenleyerek, örneğin konuya, yazara ve döneme göre sınıflandırarak değerlendirmeye davet edilmesi;

Koruma

12.emanet edilmiş sinema eserlerinin korunmasını sağlamaya yönelik yasaların çıkarılması ya da ulusal uygulamalarla uyum içinde olan diğer yöntemlerin kullanılması. Koruma önlemleri özellikle aşağıdaki hususları kapsamalıdır:

- (a)filmlerin yeni saklama araçlarıyla çoğaltılması,
 - (b)sinema eserlerinin farklı araçlar üzerinde gösterilmesine yönelik donanımların korunması; onarım
- 13.emanet edilmiş sinema eserlerinin onarım amacıyla çoğaltılmasına, ilgili yasalar çerçevesinde, izin vermek için gereken bütün önlemlerin alınması ve aynı zamanda hak sahiplerinin, bütün taraflarca

onaylanan bir anlaşma temelinde gerçekleşen eser restorasyonundan doğan endüstriyel potansiyel artışından yararlanmasına imkan verilmesi;

14.eski filmlerin ya da yüksek kültürel veya tarihsel değer taşıyan filmlerin onarımına yönelik projelerin teşvik edilmesi;

Emanet edilmiş sinema eserlerinin eğitimsel, kültürel süreçler ile araştırma ve ticari olmayan benzeri kullanımlara açılması

15.belirlenmiş makamların, emanet edilmiş sinema eserlerini eğitimsel, kültürel süreçler ile araştırma ve ticari olmayan benzeri kullanımlara açmasını mümkün kılacak yasal veya idari önlemlerin alınması ve bu sürecin her adımında telif hakkına ve ilintili haklara saygı gösterilmesi;

16.engelli kişilerin emanet edilmiş sinema eserlerine erişmesini sağlamak için uygun önlemlerin alınması ve bu sürecin her adımında telif hakkına ve ilintili haklara saygı gösterilmesi;

Profesyonel eğitim ve medya okuryazarlığı

17.endüstriyel film mirası potansiyelinin ileri düzeyde kullanılmasını sağlamak için, film mirasına ilişkin bütün alanlarda profesyonel eğitimin desteklenmesi;

18.film mirasının, Avrupa'nın eğitim boyutunu güçlendirmek ve kültürel çeşitliliği desteklemek amacıyla kullanılmasının sağlanması;

19.eğitimin bütün düzeylerinde, profesyonel eğitim programları ve Avrupa programları yoluyla görsel eğitimin, film çalışmalarının ve medya okuryazarlığının teşvik edilmesi ve desteklenmesi;

20.eğitimsel amaçlar doğrultusunda, yapımcılar, dağıtımçılar, yayıncılar ve film kuruluşları arasında yakın işbirliğinin desteklenmesi ve bu sürecin her adımında telif hakkına ve ilintili haklara saygı gösterilmesi;

Emanet

21.aşağıdaki kalemlerin gönüllü veya zorunlu olarak emanet edilmesini sağlayacak bir sistemin yerleştirilmesi:

(a)ulusal görsel-ışitsel mirasın bir parçası olan sinema eserlerine ilişkin bireysel ya da kamusal malzemeler ,

(b)ulusal görsel-ışitsel mirasın bir parçası olan ama farklı ülkelerden gelen sinema eserleri,

(c)sinema eserleri dışındaki hareketli görüntü malzemeleri ,

(d)geçmişe ait sinema eserleri

Belirlenmiş makamlar arasında işbirliği

22.belirlenmiş makamların, bilgi paylaşımında bulunmak ve etkinliklerini ulusal düzeyde ve Avrupa düzeyinde düzenlemek için, örneğin aşağıdaki amaçlar doğrultusunda teşvik edilmesi ve desteklenmesi:

(a)toplama ve muhafaza etme yöntemlerinin tutarlılığını ve veritabanlarının birlikte işlerliğini sağlamak,

(b)arşiv materyallerini, örneğin DVD formatında, olabildiğince çok sayıda Avrupa Birliği dilinde alt yazı ile yayınlamak ve bu sürecin her adımında telif hakkına ve ilintili haklara saygı göstermek,

(c)bir Avrupa filmografisi derlemek,

(d)elektronik bilgi değiş tokuş için ortak bir standart geliştirmek,

(e)Avrupa sinema okulları ve müzeler ağlarının gelişimini desteklerken, aynı zamanda ortak araştırma ve eğitim projeleri üretmek,

Bu Tavsiye Kararı'nın takibi

23. bu Tavsiye Kararı çerçevesinde uygulanan eylemlerin, iki yılda bir Komisyon'a bildirilmesi.

Strasbourg'da, 16 Kasım 2005 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Parlamentosu adına

Başkan

J. Borrell fontelles

Konsey adına

Başkan

Bach of Lutterworth

[1] OJ C 123, 30.4.2004, s. 4.

[2] OJ C 74, 23.3.2005, s. 18.

[3] Avrupa Parlamentosu'nun 10 Mayıs 2005 tarihli Görüş'ü (Resmi Gazete'de henüz yayınlanmamıştır) ve 24 Ekim 2005 tarihli Konsey Kararı.

[4] OJ C 193, 11.7.2000, s. 1.

- [5] OJ C 43, 16.2.2002, s. 6.
[6] OJ C 271 E, 12.11.2003, s. 176.
[7] OJ C 295, 5.12.2003, s. 5.
[8] OJ L 167, 22.6.2001, s. 10.

Öğrenci Çevirmen: Gökçe Katkıcı
Öğrenci Proje Asistanı: İrem Uygur